**LÄNSI-POHJAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN
JA SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ**

3.3.2021

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi aluehallintovirastolla olevaa mahdollisuutta määrätä pakollinen terveystarkastus kohdennettuna. Sääntelyyn esitetään lisättäväksi myös virkasuhteiselle kunnan ja sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille mahdollisuus tehdä yksittäistä henkilöä koskeva päätös pakollisesta terveystarkastuksesta sellaisessa tilanteessa, jossa se olisi välttämätöntä yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.
Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen tai perustellusti sairastuneeksi epäillyn ja altistuneen tai perustellusti altistuneeksi epäillyn henkilön velvollisuudesta antaa itseään koskevia tietoja asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle

Covid-19-pandemia on osoittanut, että tarvitaan nopeita ja velvoittavia päätöksiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Näitä päätöksentekovaltuuksia tulee osoittaa paikallisille tartuntatautiviranomaisille, joilla on paras tuntemus alueellisesta epidemiatilanteesta. Sairaanhoitopiirit ja kunnat vastaavat alueellaan yleisestä tartuntatautien torjunnasta, mistä syytä heitä edustavilla tartuntatautiviranomaisilla tulee olla käytössään toimivia ja tehokkaita työkaluja yleisvaarallisten tartuntatautien torjuntatyössä.

Nykytila

Lapin aluehallintovirasto on 26.2.2021 määrännyt Tornion kaupungin, Ylitornion kunnan ja Kemin kaupungin järjestämään kaikille maahantulijoille terveystarkastuksen. Käytännössä tämä tarkoittaa ohjaamista entistä aktiivisemmin koronavirusnäytteeseen.

Sitovaa velvoitetta ns. ennakkotestiin maahantulon edellytyksenä ei ole saatu voimaan, vaikka pandemia on kestänyt nyt jo yli vuoden. Muut pohjoismaat, viimeksi Ruotsi, ovat edellyttäneet maahan tultaessa ulkomaalaisilta käyntiä ennakkotestissä. Suomessa tämä on kaatunut perustuslain tulkintaan. Rajaterveysturvallisuuden järjestämisen suhteen tämä on ollut erittäin ongelmallista, erityisesti resurssinäkökulmasta.

Tällä hetkellä maahan pääsee ilman terveystarkastusta näyttämällä seuraavat todistukset: rajatyöntekijällä työnantajatodistus yhdistettynä enintään 7 vrk vanhaan negatiiviseen koronatestiin, todistus alle 6 kk sitten sairastetusta koronavirusinfektiosta tai alle 72 h vanha negatiivinen koronatestitulos. Ennakkotesti helpottaa ja nopeuttaa rajanylitystä länsirajalla, mutta sitä ei voida vaatia kaikilta maahantulon edellytyksenä.

Terveystarkastukseen ohjataan kaikki, joilla ei ole esittää ym. todistuksia. Mikäli tästä kieltäytyy, niin vaihtoehtona on määrätä henkilö 14 vrk tartuntatautilain mukaiseen karanteeniin tai olla yhteydessä Lapin aluehallintovirastoon, jotta henkilö voidaan määrätä pakolliseen terveystarkastukseen. Molemmat em. toimet edellyttävät painavia perusteluja ja mm. perustellun epäillyn sille, että henkilö on esimerkiksi altistunut ja voi kantaa yleisvaarallista tartuntatautia ja toimet taudin leviämisen estämiseksi ovat välttämättömiä.

Järjestely on jäykkä ja toimii ainoastaan virka-aikana, koska Lapin aluehallintovirastolla ei ole resursseja päivystystoimintaan.

Muutoksen vaikutus

Sairaanhoitopiirin ja kunnan tartuntataudeista vastaavalla virkalääkärillä tulee olla mahdollisuus määrätä yksittäinen henkilö pakolliseen terveystarkastukseen.

Osoite
Kauppakatu 25
94100 KEMI

Puhelin
(016) 243 111

Faksi
(016) 243 227 (hallinto)
(016) 243 230 (potilasasiat)

Sähköposti/Internet
kirjaamo@lpshp.fi
etunimi.sukunimi@lpshp.fi
http://www.lpshp.fi/

Y-tunnus
0828618-9

**LÄNSI-POHJAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN
JA SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ**

3.3.2021

Tartuntatautilääkärin määräämä pakollinen terveystarkastus tulee voida toteuttaa terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta siten, että välitön yhteys tartuntatautilääkäriin on esim. puhelimitse.

Pakollisesta terveystarkastuksesta kieltäytyvä voidaan määrätä perustellusta syystä ja arvion jälkeen tartuntatautilain mukaiseen karanteeniin.

Karanteeniin määrääminen vie vähäisiä virkalääkäriresursseja länsirajalla. Tornion ja Kemin kaupungissa on kummassakin ainoastaan 1 virkalääkäri, joka on samalla kunnan ainoa tartuntataudeista vastaava lääkäri. Ylitornion kunnassa on useampi virkalääkäri, mutta terveydenhuollon muut resurssit ovat vähäiset. Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirillä on laajan somaattisen erikoissairaanhoidon ulkoistuksen vuoksi hyvin vähäiset virkalääkäriresurssit. Virkalääkärit niin kunnissa kuin sairaanhoitopiirissä ovat pandemian aikana joutuneen venymään äärirajoilleen. Nykyisiä resursseja rajaterveysturvallisuuden lisäksi kuluu merkittävässä määrin mm. tartunnanjäljitykseen ja rokotusten järjestämiseen.

Länsirajalla Tornio ja Ylitornio ovat vilkkaita rajanylityspaikkoja. Torniossa maahantulijoita on tällä hetkellä 1700-3600 vuorokaudessa ja Ylitorniolla 260-470 vuorokaudessa. Ennen pandemiaa valtakunnan rajan Torniossa ylitti n. 20 000- 35 000 henkeä vuorokaudessa.

Lakiehdotuksessa 22§:n muutos nopeuttaisi tartunnanjäljitystä ja tehostaisi yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisyä.

Pakollisesta terveystarkastuksesta kieltäytyminen tai tiedonantovelvollisuuden rikkominen tulee säätää muussa lainsäädännössä rangaistavaksi teoksi.

Yhteenveto

Tartuntatautilain 16 ja 22§:n muutosehdotukset ovat kannatettavia erityisesti rajaterveysturvallisuuden näkökulmasta. Tartuntatautilain muuttamisen lisäksi tulee välittömästi käynnistää toimet Suomen lainsäädännön muuttamiseksi sellaiseksi, että kaikilta maahantulijoilta, voidaan vaatia negatiivinen ennakkotesti ja sen varmentava todistus. Yleisvaarallisen tartuntataudin torjuntatyössä tällaisen ennakkotestin vaatiminen on nyt esitettyjä toimia tehokkaampi. Velvollisuus ennakkotestitodistuksen esittämiseen rajavartiolaitoksen henkilökunnalle maahantulon edellytyksenä vapauttaisi Pohjois-Suomessa vähäisiä terveydenhuollon resursseja muuhun välttämättömään yleisvaarallisen tartuntataudin torjuntatyöhön.

Jyri J. Taskila

Johtajaylilääkäri, sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri

Osoite
Kauppakatu 25
94100 KEMI

Puhelin
(016) 243 111

Faksi
(016) 243 227 (hallinto)
(016) 243 230 (potilasasiat)

Sähköposti/Internet
kirjaamo@lpshp.fi
etunimi.sukunimi@lpshp.fi
http://www.lpshp.fi/

Y-tunnus
0828618-9